

**VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER
OP DONDERDAG 8 OKTOBER 2020**

**Onderwerp: Hoorzitting Vaststelling bestemmingsplan Parapluplan datacenters
(2020.0002098)**

Voorzitter: dhr. P.J. de Baat

De leden: dhr. T.M. Beusenbergh, dhr. H. den Butter, mw. N.M. Elfers, dhr. A.L.M. den Elzen, dhr. W.G. Jansen, dhr. R. Kenselaar, mw. K. Kliphuis, dhr. J.C. Koomen, dhr. E.J. van der Peet, dhr. H.P. Spijker, dhr. E. Vermeulen

Griffier: dhr. P. van Heesewijk

Portefeuillehouders: dhr. J.N.J. Nobel, mw. M.H. Ruigrok, mw. M.L. Sedee-Schuitmaker

Insprekers: dhr. B. Ross (Liander)

De VOORZITTER: Goedenavond dames en heren. 18.59 uur, iedereen hartelijk welkom.

We hebben vanavond een hoorzitting waar we mee starten over de Vaststelling bestemmingsplan Parapluplan datacenters. We hebben een deelnemer, zoals dat heet bij een hoorzitting, dat heb ik net geleerd, de heer Ross van Liander. U krijgt van mij het woord. Gaat uw gang.

De heer ROSS: Dank u wel. Geachte voorzitter en gemeenteraad, hartelijk dank voor de uitnodiging om ons standpunt toe te kunnen lichten en onze zorgen te kunnen uitspreken in relatie tot het voorgenomen parapluplan datacenters. Ik spreek hier namens de regionale netbeheerder Liander.

Ook Liander is, net als TenneT, een nutsbedrijf. In het geval van Liander is het eigendom voor 100% in handen van gemeenten, provincie Noord-Holland en provincie Gelderland. Liander is onder andere in Haarlemmermeer verantwoordelijk voor het regionale netwerk. Dit bestaat uit een complex geheel van kabels en stations. Voor Haarlemmermeer komt dat neer op 67.000 elektra-aansluitingen, zes onderstations, 1.766 kilometer kabel en 1.032 middenspanningsruimtes. De landelijke netbeheerder TenneT heeft al schriftelijk uitgelegd hoe het energiesysteem in elkaar zit.

Mijn naam is overigens Bert Ross. Laat ik beginnen met te benadrukken dat wij als netbeheerders erg blij zijn met gemeentelijk beleid rondom de vestiging van datacenters. Dat geeft namelijk duidelijkheid en de mogelijkheid om de uitbreiding van het toekomstige elektriciteitsnet op tijd gereed te hebben.

Het parapluplan datacenters zou in onze ogen gekoppeld moeten zijn aan het reserveren van ruimte in de ondergrond en ruimte voor stations in het elektriciteitsnet. Het parapluplan geeft aan waar datacenters zich in de toekomst wel en niet kunnen vestigen. Hier zijn wij erg blij mee. Echter, het parapluplan alleen is niet genoeg en kan niet los gezien worden van de stroomvoorziening. Immers, een datacenter zonder stroomvoorziening is een leeg bedrijf en zal niet tot bloei komen. De stroomvoorziening is een nutsvoorziening die, net zoals de riolering en wegen, keihard noodzakelijk is voor het mogelijk maken van gebiedsontwikkelingen en ook voor de vestiging van datacenters. Dit verband wordt in de planvorming volgens ons nog onvoldoende gelegd. Om die reden hebben wij een schriftelijke reactie op het parapluplan gegeven. Dit plan moet in onze ogen gekoppeld worden aan ruimte in het elektriciteitsnet en ruimte in de ondergrond voor kabelverbindingen. Helaas is deze koppeling tot op heden niet overal overgenomen. Wij roepen u op om deze koppeling alsnog te leggen in het parapluplan, net als u heeft gedaan voor Schiphol Trade Park waarin u de bouw van een onderstation als voorwaardelijk heeft gesteld voor de gebiedsontwikkeling.

Het net is vol. Ik vertel u graag iets over transportcapaciteit in het elektriciteitsnet. In de gemeente Haarlemmermeer is het elektriciteitsnet de afgelopen jaren vol geraakt. Netuitbreidingen, in de vorm van nieuwe transformatorstations, zijn essentieel om uw plannen te kunnen blijven faciliteren. Denkt u aan woningbouwplannen, maar ook de energietransitie en de groei van bedrijven. Dit betekent dat Liander op dit moment tot aan de realisatie van de netuitbreiding helaas niet in staat is nieuwe grootverbruikaansluitingen te realiseren. Dit raakt inmiddels ook de woningbouw omdat voorzieningen, zoals liften en collectieve warmtevoorzieningen, veelal gebruik maken van een grootverbruikaansluiting. We moeten dit samen in de toekomst absoluut voorkomen. Dat kan alleen door in de planvorming expliciet fysieke ruimte te reserveren voor de energie-infrastructuur.

Op dit moment is er al een groot knelpunt voor transport in de Haarlemmermeer. Deze situatie vraagt om daadkracht en besluitvorming. Liander en TenneT zijn sinds 2014 op zoek naar uitbreidingslocaties. Sinds 2015 zijn we hierover in gesprek met uw gemeente. Het is in de Haarlemmermeer tot op heden helaas niet gelukt om een geschikte locatie te vinden en uitbreiding van het elektriciteitsnet te verzorgen. Zoals net aangegeven, is er een grote noodzaak tot het bouwen van, eerst een, maar direct daarna een tweede, onderstation. Wij vragen de raad om de urgentie te erkennen en besluitvorming, binnen de gestelde termijnen, zo snel als mogelijk te doen zodra deze aan uw raad wordt voorgelegd. Door het niet beschikbaar zijn van transportcapaciteit komt de groei van de Haarlemmermeer nu piepend en krakend tot stilstand. Daarnaast zal dit ook impact hebben op de verduurzaming. Door nu in uw planvorming een koppeling te maken met de ruimte voor de elektriciteitsinfrastructuur, voorkomt u dat deze situatie in de toekomst alsnog plaatsvindt.

Ook bij de impact op ruimte in de ondergrond wil ik met u stilstaan. Voor het aansluiten van een datacentrum is veel ruimte in de ondergrond nodig. De gepresenteerde foto geeft goed aan welke impact dit heeft. Op de foto ziet u een 20 kV kabelbed met hierin twaalf verbindingen. Elke verbinding is geschikt voor een maximale transportcapaciteit van 20 MVA. Om in geval van storing ook te kunnen beschikken over stroom, leggen we hiervoor een extra kabel. Voor een middelgroot datacenter van 40 MVA zijn daardoor drie van deze verbindingen nodig.

Ik wil afsluiten met een oproep aan de raad: Liander vraagt u als raad om in uw gezamenlijke planvorming direct de elektriciteitsinfrastructuur op te nemen. Deze vraag geldt zowel voor de netcapaciteit als voor de ruimte van de kabels. Liander roept u op om de noodzakelijke netuitbreidingen in de vorm van genoemde twee te bouwen onderstations te omarmen en te ondersteunen. Tenslotte roept Liander op om alle planontwikkelingen zeer tijdig met Liander te bespreken. Alleen op deze manier kunnen we er samen voor zorgen dat toekomstige plannen ook uitgevoerd kunnen worden voor wat betreft de energievoorziening. Liander gaat graag met u in gesprek om vragen over energie en de energie-infrastructuur te bespreken. Hartelijk dank u voor uw aandacht.

De VOORZITTER: Dank u wel. Blijft u maar even staan, dan geef ik de raadsleden de gelegenheid om verduidelijkende vragen te stellen. Het is niet de bedoeling om met de heer Ross in discussie te gaan, maar u kunt een verduidelijkende vraag stellen. Mijnheer Koomen van D66 gaf als eerste het seintje dat hij een vraag wilde stellen.

De heer KOOMEN: Dank u voorzitter, ten eerste wil ik even geruststellend richting de inspreker zeggen dat dit onderwerp uitgebreid aandacht krijgt in de raad. We hebben er in de sessie ook uitgebreid over gesproken hoe dat ook samenhangt met de energievoorziening. Ik heb twee vragen. Om te beginnen, u noemde ook TenneT, maar spreekt u ook namens TenneT of spreekt u namens de regionale provider, zogezegd? En geldt ditzelfde verhaal ook voor de regio boven u, de landelijke energiebeheerder?

De heer ROSS: Ik spreek voor Liander. Uiteraard werken we heel nauw samen en ik denk dat ik een aantal vragen die u aan TenneT zou willen stellen, ook kan beantwoorden. Maar uiteraard niet alle.

U vraagt 'geldt dat knelpunt ook voor de landelijke netbeheerder?' Ja, wat je hier ziet op een lager niveau, vind je op een hoger niveau ook terug, in het net van TenneT. Als we heel veel heel grote aansluitingen op het net van TenneT zetten, is uiteindelijk de transportcapaciteit bij TenneT ook op en moeten zij ook hun hoogspanningsnet verzwaren. Is dat uw vraag?

De heer KOOMEN: Ja precies. Sorry, voorzitter, als ik even mag? U raadt het goed. U vergeleek het ook met snelwegen net. We hebben in onze gemeente al heel veel snelwegen maar het kan nog steeds misgaan als je bij je huis wilt komen, in je eigen straat. Zo kijk ik ook naar het stroomnet en tegelijkertijd zie ik als ik door onze polder rijd ook enorme hoogspanningsmasten staan die net vernieuwd zijn, volgens mij met megacapaciteit als je ziet wat daar aan uitbreiding is geweest. Dus ik snap dat er tot je huis misschien nog uitdagingen zijn en dat er een aantal randwoorden is, maar het hoofdnet is recent fors uitgebreid.

De heer ROSS: Dat klopt, wat dat betreft zitten we hier nu in een luxepositie want dat hoofdnet dat u bedoelt, is het 380.000-volt net van TenneT. Dat heeft een enorme capaciteit en dat is mede om deze ontwikkelingen te kunnen faciliteren gelegd. En wat betreft die stagnaties waar u het over heeft, voor het geval dat er een storing op de snelweg plaatsvindt, heeft TenneT uitermate veel redundantie ingebouwd in het net, zoals dat heet. Dus je kunt altijd de stroom omleiden via een andere weg. Dat doen wij ook, maar TenneT doet dat nog een slag hoger dan wij.

De VOORZITTER: Dan ga ik naar mijnheer Jansen, GroenLinks, voor een vraag.

De heer JANSEN: Mijnheer Ross, bedankt voor het inspreken. Ik heb ook een vraag. Dat geldt eigenlijk ook voor TenneT. Dat stuk heb ik ook gelezen. Er is dringend behoefte aan een of twee 150 kV-stations. Als we de datacenters niet mee zouden tellen, hoe urgent is het dan om in Haarlemmermeer een of twee van die stations te plaatsen?

De heer ROSS: Mag ik dan eerst een vraag terug stellen? Bedoelt u dan de nieuwe of de huidige datacenters?

De heer JANSEN: De nieuwe, de vijf tot tien die eventueel als uitbreiding zouden gelden.

De heer ROSS: Ook dan is het gewoon volledig nodig. Vanwege de energietransitie en de nieuwbouw. Haarlemmermeer heeft enorme nieuwbouwplannen en als u nagaat dat met een traditioneel huis werd gerekend met 1 kW per woning en dat dat voor een nieuwbouwwoning tegenwoordig 3 kW per woning is, is dat dus drie keer zoveel. Tel maar uit hoeveel woningen Haarlemmermeer wil bouwen de komende jaren, maal 3 kW. Dat is het aantal megawatt dat we hebben te transporteren op een gegeven moment.

De VOORZITTER: U mag nog een vraag stellen.

De heer JANSEN: Een kleine aanvullende vraag. Dus als de datacenters niet op de agenda zouden staan, had u hier vandaag of morgen ook gestaan om dat pleidooi te houden voor alle andere stroombehoeften hier in de gemeente?

De heer ROSS: Dat zou zomaar kunnen inderdaad.

De VOORZITTER: Dan krijgt mijnheer Den Elzen het woord, van de PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Ross, dank u wel voor het inspreken. Ik heb twee vragen. Een gaat een beetje verder op waar de heer Jansen het over had. Ik wil eigenlijk horen, want daar hoor ik u niet over, u daagt ons uit om in gesprek te gaan, bent u al in gesprek met de wethouder of de organisatie over de lopende zaken? Dus over het lopende energietransport? U geeft aan dat u een zienswijze geschreven hebt op het parapluplan en u geeft aan dat dat niet los kan worden gezien van de stroomvoorziening. Het is u bekend dat we ook een beheersverordening gaan vaststellen waarin ook de koppeling met elektra wordt gemaakt?

De VOORZITTER: De heer Ross.

De heer ROSS: Om de eerste vraag te beantwoorden, we zijn op verschillende vlakken in gesprek met de gemeente, uiteraard voor het verwerven van de grond voor de bouw van een onderstation. Dat is programmamanagement Onderstation A4-zone. En we zijn tweewekelijks in gesprek met allemaal mensen, met de beleidsmakers die met de energietransitie bezig zijn, en daar worden alle warmtevragen en energiegerelateerde vragen behandeld, inderdaad ook met de wethouders, dus vrij breed. De tweede vraag was...

De heer DEN ELZEN: Ik zal hem even herhalen, u spreekt in vanwege het bestemmingsplan parapluplan datacenters en de vraag is of u de beheersverordening ook kent want die zit daaraan vast.

De heer ROSS: Nee die ken ik niet.

De VOORZITTER: Wie wil er verder nog een vraag stellen? Mijnheer Vermeulen, Forza!

De heer VERMEULEN: Dank u voorzitter, met uw permissie heb ik drie vragen.

U heeft aangegeven dat u al sinds 2014 bezig bent met deze gemeente om überhaupt die uitbreiding voor elkaar te krijgen en het is inmiddels 2020. Nu formuleren we een tijdspad met de datacenters deze avond tot 2030. Hoeveel tijd heeft u nodig om aan die stroomvraag te voldoen als we daar vandaag een klap op zouden geven en u de vrije hand zou hebben om die plannen uit te voeren? Dat is een vraag.

U heeft aangegeven 'er zijn zeker nog twee onderstations nodig'. Ik weet van een van de onderstations die er zou komen bij Rijsenhout dat daar heel veel verzet van de plaatselijke bevolking komt. Hoe flexibel zijn jullie bereid om te gaan met de keuze van de locatie? Zijn jullie bereid daar echt tegemoet te komen aan de bezwaren die in de omgeving leven over waar jullie dat willen plaatsen en ook op die manier dan tot een snelle realisatie te komen?

En dan hebben we ook nog een aantal partijen – omdat we met ons beleid toch een beetje achter de feiten aanlopen, de markt is altijd sneller dan het reguleren – dat buiten de aangegeven gebieden een datacenter wil realiseren om de doodeenvoudige reden dat dat mogelijk was ten tijde van de aanvraag. Kunnen jullie die datacenters die buiten de aangewezen gebieden liggen ook van elektriciteit voorzien?

De VOORZITTER: Ik hoor drie vragen. Ik hoop dat u het een beetje heeft kunnen volgen. Dan geef ik u het woord.

De heer ROSS: Ten eerste de tijd. Als we nu een stuk grond hebben en we kunnen de procedures starten, dan hebben we nog vier jaar nodig. We hopen dit jaar een stuk grond te krijgen en dan kunnen we de procedures starten en dan hebben we begin 2025 weer stroom in het gebied. We rekenen met ongeveer twee jaar proceduretijd en twee jaar bouwtijd. En hoe sneller we de procedures langs het college en de gemeenteraad en Raad van State en dat soort dingen kunnen krijgen, hoe meer we

dat kunnen verkorten. Maar als we realistisch zijn, zal het begin 2025 zijn dat we weer over stroom kunnen beschikken, extra stroom dan.

Dan had u het over datacenters buiten het gebied. Datacenters zijn over het algemeen zo groot dat de aansluiting die we daarvoor moeten maken aangeboden wordt op een punt in het net waar nog voldoende capaciteit is. Het zou kunnen zijn dat je dan een heel lange kabel moet aanleggen om aangesloten te worden. We moeten altijd aanbieden, als er ergens capaciteit is in het net, moeten we altijd aanbieden dus dat doen we dan. Dan gaan we naar Vijfhuizen of Haarlem of Nieuwemeer of Hemweg en of het dan nog economisch aantrekkelijk is om een datacenter te realiseren, is aan het datacenter. Maar we moeten aanbieden naar een plaats op het net waar nog ruimte is.

Dan had u nog een vraag. Helpt u me even.

De VOORZITTER: Gaat uw gang.

De heer VERMEULEN: Dat ging over de locatie van een onderstation omdat er in Rijsenhout aardig wat verzet komt van de bevolking en ik heb begrepen dat u eigenlijk de economisch meest rendabele plek moet kiezen. Maar zijn jullie ook bereid om dat dan snel voor elkaar te krijgen en al die protesten voor te zijn, door een locatie te kiezen die misschien iets minder economisch rendabel is, maar waar je wel heel snel aan de slag kunt?

De heer ROSS: Als u zo'n locatie heeft, zou dat heel fijn zijn, maar we hebben gekeken naar de technisch en economisch meest voordelige plaats en dat waren de locaties 2A en 2B zoals die in 2018 hier in deze zaal zijn besproken. Daarna hebben we nog allerlei andere locaties gezocht. Die waren om allerlei redenen niet haalbaar. We zijn nu naar een locatie aan het kijken en we hopen dat we daar uitkomen. Ik kan er nog niet veel over zeggen, maar dat is een locatie wel in de buurt van Schiphol-Rijk dus... Dan gaan we zo snel mogelijk bouwen als we eruit zijn.

De VOORZITTER: Ik doe het even in de volgorde van de vingers en dan kom ik bij mijnheer Van der Peet, CDA.

De heer VAN DER PEET: Dank u wel voorzitter, ik hoor u over de levering van energie. Hoe zit het met de transportcapaciteit als we energie opwekken, bijvoorbeeld met onze grootschalige zonneakkerplannen? Hoe zit het dan daarmee?

De VOORZITTER: Mijnheer Ross.

De heer ROSS: U maakt een heel mooi bruggetje voor me want we pleiten voor 'doe opwek en gebruik bij elkaar', dus dat zou aansluiten op de vorige vraag; als er een datacenter komt in een buitengebied, is dat dan erg? Zeker niet als je de opwek en afname aan elkaar koppelt, dat is natuurlijk economisch heel handig om dan een aansluiting te hebben. Dat wat opgewekt wordt, hoef je dus niet te leveren, maar je moet wel de complete capaciteit voor het datacenter uit het net kunnen halen. Als de zon schijnt of het waait, hoef je daar minder capaciteit te leveren en dan kan in ieder geval van het zonnepark op korte afstand geleverd worden. Als je dan kijkt naar het totale systeem, hebben we hier een regio waar heel veel verbruik is. Dus ik ben niet zo bang dat we capaciteit tekortkomen voor de opwek. Dat is anders in andere regio's. Als je kijkt naar het noorden van het land, is daar bijna geen industrie en bijna geen verbruik en heb je wel heel grote windparken en heel grote zonneparken. Dus dat zijn de uiteinden van de netwerken van de netbeheerders en daar ga je juist heel grote opwek zetten. Hier is dat andersom; we hebben hier een heel groot verbruik, een heel stevig gebied met Schiphol en met datacenters en stedelijk gebied dus dat is een vrij fors net en de invoeding naar dat net is qua capaciteit niet zo'n probleem. Je moet natuurlijk wel stekkers genoeg hebben om in onderstations dingen aan te sluiten. Dat is nog wel een ding.

De VOORZITTER: Dan geef ik het woord aan mijnheer Beusenbergh.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel. U zegt dat de transportcapaciteit moet groeien maar hoeveel procent schat u in dat die transportcapaciteit moet groeien? Als het nu 100% is, naar hoeveel moeten we dan toe?

De VOORZITTER: Mijnheer Ross, is de vraag duidelijk?

De heer ROSS: Ik snap niet helemaal wat de vraag is, kunt u iets verduidelijken?

De heer BEUSENBERG: U heeft verteld dat de transportcapaciteit van de elektriciteit moet groeien. Maar hoeveel procent moet dat dan in de toekomst groeien ten opzichte van wat u nu aankunt qua transport van elektriciteit zodat het netwerk bruikbaar blijft?

De heer ROSS: Nu snap ik het. Het eerste station dat we willen bouwen is geschikt voor 400 MVA en voor het tweede calculeren we nu met 240 MVA, een wat kleiner station. Dat moet dan voldoende zijn om de plannen zoals die er nu liggen met datacenterbeleid – waarbij je ook een splitsing maakt tussen aansluiting op TenneT en aansluiting op de regionale netbeheerder – de energietransitie, de woningbouwgroei, de tuinbouw – want die gaat ook op een gegeven moment van het gas af en daar komt ook veel meer vraag – allemaal te kunnen bedienen.

De VOORZITTER: Bent u tevreden met het antwoord?

De heer BEUSENBERG: Jazeker.

De VOORZITTER: Dan zie ik verder geen vragen en dan sluit ik de hoorzitting. We hebben een schorsing tot 19.30 uur.